

Rendhagyó rendelő

Az először erre járó apróbb gyerekek gyanútlanul lépik át a ház küszöbét, mintha vendégségbe mennének. Epp olyan lakóház ez, mint a többi Tarjánban. Az első emeletre jutva táblácska jelzi — az is inkább a szülőknek —, hogy itt található az orvosi rendelő.

Fertőzőknek — a fürdőszoba

Az előszobában most csak a soron következő anyuka áll, karján kisbabával. Az ajtónyitásra hátrálép, hogy a doktornő a szomszédos ajtón be tudjon jutni a konyhába, kézműsásra, ahol éppen pirosposztos arcú fiúcska várakozik mamája ölében. Fertőző beteg. A többi gyerek változó türelemmel viseli el a várakozás perceit — a nagyszobában. Az itteni öltöztetőasztalok a nagyobbak előtt már minden kétséget kizáróan világossá teszik, hogy tulajdonképpen orvos váróteremben vannak. Az íróasztal talán csak helyszűke miatt került ide, céljának megfelelően aligha tudják használni a védőnők. A többnyire nagy tumultus és a gyerekírás nem teremt erre alkalmas környezetet.

A kishaza a rendelő, ahol a szülési szabadságon levő kolléganőjét helyettesíti most dr. Gárdián Erzsébet doktornő. Ez a helyiség fő munkaterülete. Mert, sajnos, akad tennivalója időnként a konyhában, a fürdőszobában is. Elkülönítést miért is terveztek volna egy lakásba? Így a fertőző beteg gyerekeket csak ezekben a helyiségekben tudja ellátni a doktornő. Nem panaszként mondja: — Úgy „lapjára állva” elférünk hárommal a fürdőszobában, de amikor megkértem az édesanyját, vetkőztessék le a gyereket, addig én kilepek az előszobába. Amikor az én feladatommá kerül, helyet cserélünk az anyukával. Előfordult, hogy közben a konyhában és a legkisebb mellékhelyiségben is várt rám egy-egy fertőző beteg gyerek.

Szükségmegoldás

Nem szorul bővebb bizonyításra: szükség is a kis lakás arra, hogy naponta olykor ötven gyereket és ugyanennyi szülő befogadjon. Nem beszélve arról, hogy tizenhárom éves korig a legtöbb beteg a szakorvos e falak között látja el. Je-

lenleg nehezebb az itt dolgozó munkáját, hogy betegrendelés csak délelőtt van. Bizonyára könnyebbé válna, ha sikerül megvalósítani a tervet, hogy délután is fogadják a beteg gyerekeket.

De nemcsak a rendelő méreteivel van baj. A lakás — lakás. Hogy orvosi tevékenységre alkalmas legyen, ahhoz nemcsak nagyobbra kellene lennie, sok egyéb között például szükség lenne arra, hogy bevezessék a rendelőbe — a felszobába — a vizet. Minderről természetesen hallani sem akarnak az illetékesek: panelelemekből készült lakóépületről van szó, annak egyik lakásáról. S mint köztudott, írott szabály: más célra nem használható fel. Megsértették ezt a szabályt? Meg. De az előírások merev értelmezése, szigorú betartása nem okozott volna-e nagyobb kárt, mint az, ha egy körzet gyermekorvos nélkül maradna? Mert hiába van státusz, ha nincs tető az orvos és a védőnő, a betegek feje fölött.

„Szükségmegoldás, de jobb, mint a semmi” — mondja tárgyilagosan dr. Dux Ernő főorvos, és ezzel a doktornő is egyetért a védőnőkkel együtt. Igyekeznek úrrá lenni ezeken a körülményeken, s eddig munkájuk eredménye sem látta kárát a rendhagyó viszonyoknak.

„Ez azonban nem kevés erőfeszítésbe került” — mondja a főorvos, miközben felpozsálja a táppénzes naplót. „Gondolja csak el, míg tavaly 94 anyukát írtak itt ki táppénzre, az idén már 785-nél tartunk. Ez ugyanannyi gyereket is jelent. Vagy nézzük a rendelési órák számát! Januárban az előírt 73 helyett 93-mat, februárban 66 helyett ugyanennyi 93 órát kellett bent lennie az orvosnak és a vé-

dőnőnek. Vagyis napi három helyett öt órahosszat tartott a rendelés. Erre jött még a tanácsadás, természetesen. A számok alapján tehát úgy tűnik, hogy a területi ellátás tulajdonképpen túlórában történik.”

Az új épület

„Jobb, mint a semmi” — ez kétségtelenül igaz. De ne feledkezzünk el arról, hogy Tarjánban van már „valami”; egy nemrég elkészült új rendelőintézet. Akik annak idején tervezték, nagyon jól tudták azt, amit mi tudunk ma, hogy ez a városrész speciális összetételű. Fiatalok lakják, és teljes felépítéséig csak tovább özőnk ide a szülőképes korban élők tömege. Bármilyen szolgáltatás tervezéséről is van szó, nem a jelenbeli, és főként nem a múltbeli adottságokból kell kiindulni, hanem a jövő perspektíváiból. Mintha annak a szép vörös téglás épületnek a szellemi atyjai nem gondoltak volna erre. A gyermekgyógyászati szakrendelés máris nehézségekkel látja el a hozzá tartozó két körzetet.

Van-e valami remény — kérdeztem dr. Dudás Bélát, a városi tanács egészségügyi osztályának vezetőjét —, hogy belátható időn belül megoldódnak vagy enyhülnek ezek a gondok?

A válaszból kiderül, hogy az orvosi rendelők ideiglenesen kinevezett lakására még szükség lesz néhány évig. A tervek szerint Felsőváros első ütemében, 1978 szeptemberében felépül egy új rendelőintézet. Típuserv alapján készül, ami azt jelenti, ugyanolyan lesz, mint a jelenlegi.

Jól meggondolták?

Chikán Ágnes

Budapesti küldöttek Csongrád megyében

Mint ismeretes, Budapest centenáriuma alkalmából testvéri kapcsolat alakult ki Csongrád megye és Budapest VII. kerülete között. Most, a szegedi ünnepi hetek alkalmából, mintegy 40 tagú delegáció érkezett szombaton Szegedre. A küldöttség vezetőit — dr. Deák Liviát, a kerületi pártbizottság első titkárát és dr. Aibner Pált, a kerületi tanács elnökét — fogadta dr. Németh Lajos, a megyei pártbizottság titkára. Fővárosi vendégeink megtekintették a várost, a szabadtéri előadást. Ma, vasárnap Hódmezővásárhelyre látogatnak.

Kubai vendégek Szegeden

Magyarországi látogatásuk során tegnap kubai pártmunkások érkeztek Szegedre. Leonel Valder Alonso, a Pinar del Rio megyei Pártbizottság titkára és Renan Ricardo Rodriguez, Oriente tartomány járási pártbizottságának titkára és feleségük Szegeddel ismerkedtek.

A kubai pártmunkásokat dr. Németh Lajos, az MSZMP Csongrád megyei bizottságának titkára fogadta. Itt-tartózkodásuk során ellátogatnak termelőszövetkezetbe, megtekintik a szabadtéri játékok előadását és a megyeszékhely nevezetességeit.

Nemzetközi szakemberképzés a számítástechnikában

A számítástechnikai szakemberképzés biztosítására és a gyakorló szakemberek tájékoztatására új intézmény alakult Budapesten. A Nemzetközi Számítástechnikai Oktató Központ és a Számítástechnikai Tájékoztató Iroda egyesült KSH Nemzetközi Számítástechnikai Oktató és Tájékoztató Központ néven.

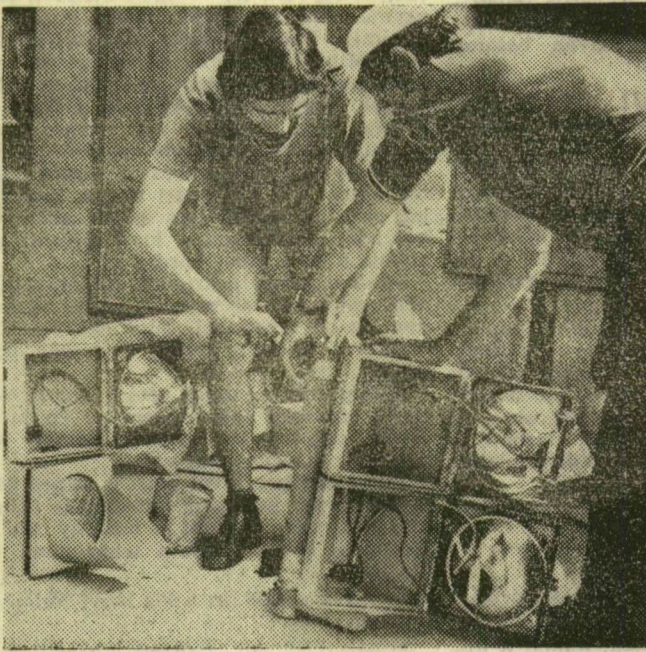
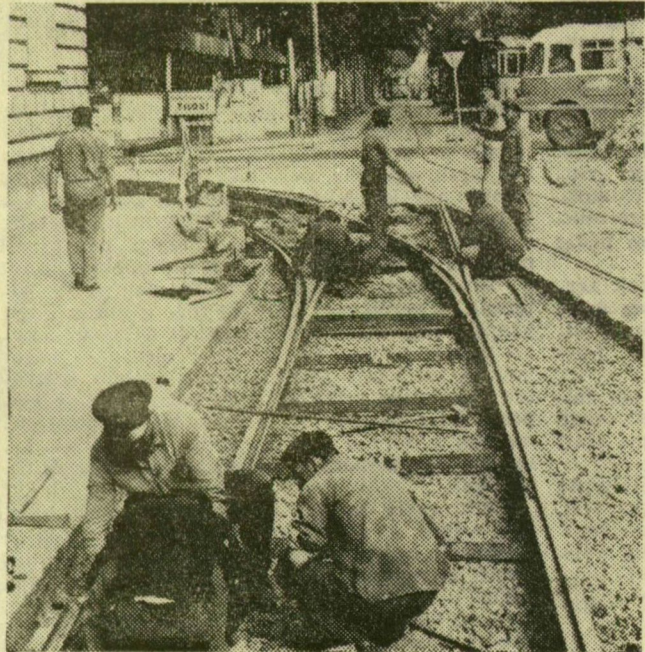
Tanfolyamain évente 8–10 ezer hallgató szerez alap- és felsőfokú számítástechnikai szakképesítést igazoló oklevelet. Külföldről, főként a fejlődő országokból is érkeznek rendszeresen a tanfolyamokra hallgatók. A hazai számítástechnikai oktatás és szakemberképzés fejlesztésére ugyanis az elmúlt évben 2,2 millió dollár támogatást

kapott a központ az Egyesült Nemzetek Szervezetétől. Az ENSZ-támogatás célja, hogy a hazai intézet nemzetközi oktatóbázissá fejlődjék.

A központban a magas képesítésű, több nyelven beszélő oktatók szeptembertől már nemzetközi hallgatóság előtt tartják az első idegen nyelvű tanfolyamot.

A Lenin körúti és az 1. számú villamosvonal közötti összekötő vágány építéséhez két hete fogtak hozzá. A szegedi magas- és mélyépítő vállalat az ágyazati munkát, az SZKV pedig a vágányfektetést végzi.

A Kossuth Lajos sugárúton közlekedő villamos a Bajcsy-Zsilinszky utca sarkán és Anna-kúti csomópontban fedezőjelzővel vezérli majd a forgalmat. Képeinken: Készül az összekötő vágány. — Összeszerelik a villamosfedező-jelzőket.

Ács S. Sándor felvételei

A közös zseb

Gazdaságpolitikánk egyik alapvető célja, hogy — a szociálpolitikai megfontolásokat mindig előnyben részesítve — fokozatosan értékarányos árakat alakítsunk ki. Tehát olyanokat, amelyek tükrözik a nyersanyagok világpiaci árának, s az ebben kifejeződő értékének változásait, és az egy-egy termék előállításába fektetett munka tényleges értékét. Hogy miért van szükség erre? Jó példának kivánczik a fűtőanyagok ára, amely világszerte emelkedik, szeptembertől nálunk is.

Azt mindenki tudja, hogy ha a behozatali és a kiskereskedelmi ár közötti különbség van, ha valamit az üzletekben jóval olcsóbban lehet megkapni — többnyire éppen szociális megfontolásból —, mint amennyiért külföldről, vagy a hazai termelőtől megvesszük, a különbözet az állami költségvetés fedezi, vagyis dotációt ad az árra. Mi a csodának kell akkor emelni az árakat, s egyúttal a jövedelmeket is? Vajon miért nem lehet egyszerűen növelni a dotáció összegét? Azért nem, mert ez aránytalanságokra vezet a gazdasági fejlődésben, amely viszonylag rövid távon már az életszínvonalban is megbeszszolja magát; s azért sem, mert az indokolatlan dotáció fenntartása — például a fűtőanyagok esetében — szociális egyenlőtlenségekre vezet, s ezáltal az ártámogatás éppen ellenkezőjét érné el eredeti céljának.

Érdemes megnézni, hogyan hat a dotáció károsan a gazdasági életre. Például úgy, hogy ha a költségvetésből adott ártámogatással továbbra is alacsonyan tartjuk a fűtőanyagok árát, vajon melyik vállalat fog azzal úgy takarékoskodni, mint akkor, ha többet kerül? Alighanem egyik sem. A felemelt — reális — árak viszont mindenkit takarékoskodásra késztetnek, országosan akár több száz ezer tonna megtakarításra. Ez nem mindegy nyersanyagban és energiában szegény népgazdaságunknak, mert a megtakarított kölajjal — energiahordozó és roppant értékes vegyipari alapanyag — nagyon sok mindent lehet kezdeni. S nem mindegy saját zsebünknek sem, hiszen az állam a dotációt az általunk megtermelt nemzeti jövedelemből fizeti. Nem mindegy, hogy pénzünk esetleg pocskéba megy-e, vagy éppen jövedelmünk emelésére fordítjuk, kompenzálva az árak emelését. Mégpedig nem is akarjuk, hogy kompenzálva, a jövedelmekhez adott 50 forinttal. Hiszen az, aki szénrel fűt és nincs autója, jobban jár. Többet kap, mint amennyit az árak emelkedése elvisz. S ez így igazságos, mert miért járuljon mindenki hozzá az autósok üzemanyag-költségeihez, s a családi házat központi olajkazánnal fűtő ember kiadásaihoz?

Szóval, az áremelés, az értékarányos ár kialakítása többnyire a társadalmi igazságosságot is szolgálja, a gazdasági hasznosságon túl. Ez utóbbira mindenképpen ide kívánczik egy példa. Mezőgazdász ismerősöm, aki odavan szakmájáért, külföldi tanulmányútjáról hazatérve rajongva beszélt arról, hogy az általa meglátogatott országokban milyen hihetetlenül olcsók a traktorok, a mezőgazdasági gépek, s hosszasan verte az asztalt, hogy ezt bizony nálunk is így kellene csinálni. Az már nem jutott eszébe, hogy az ilyen, szinte jelképesen alacsony ár kényszerintézkedésként még csak megteszi, de nem a leghasznosabb módja a mezőgazdaság támogatásának. Mert ki az ördög vigyáz az ilyen olcsó gépekre, s ki törekszik hatékony felhasználásukra? Fejtörés, no meg javítás, gondozás helyett inkább vesznek két-három annyit, mint amennyi feltétlenül szükséges lenne. Hiszen olcsó! Csakhogy ezt a pazarlást az ország gazdaságának torzulásával kell megfizetni, s azaz, hogy a mezőgazdaság indokolatlanul magas költségei miatt, nyilván alacsonyabban kell fogni az emberek jövedelmét az egész országban, már csak azért is, mert a termelőszövetkezők gyártásával indokolatlanul túlterhelt iparnak kevesebb lehetősége marad a fogyasztást szolgáló javak gyártására. Arról nem is beszélve, hogy a gépek ártámogatását a jövedelmeken megtakarított összegekből lehet megoldani.

Sokan legyintenek, ha az értékarányos árról hallanak, mondván: egyszerűbb lenne áremelésről beszélni. Pedig nem így van, hiszen mindenki tudja, hogy a műszaki cikkek jó része egyelőre drágább nálunk értékénél, de hát a rájuk szabott forgalmi adóból fedezi a költségvetés a dotációk egy részét. Emellett nyilván a jövedelmek korlátozása is szükség van. Pedig, ha az értékarányos árról beszélünk, szólni kell a munkabérekéről is, amelyek — többek közt, éppen a dotációk miatt is — többnyire alatta maradnak a tényleges értékeknek. Az, hogy fokozatosan megszüntetjük azokat a dotációkat, amelyek immár nem szolgálják szociálpolitikai céljainkat, segíteni fog abban, hogy a munkabért is mindinkább arányossá tegyük a munka értékével. Többek közt ezért is nyílt lehetőség az elmúlt években a munkások, pedagógusok, egészségügyi alkalmazottak és az államigazgatásban dolgozók bérének emelésére, vagyis arra, hogy több millió ember bére közelebb kerüljön munkájának értékéhez. Hasonló, de ennél tágabb célt szolgál a fűtőanyagok áremelésének kompenzálására szánt 50 forint is.

Jövedelempolitikánk nagyon tudatosan törekszik arra, hogy a közösség mind többet vállaljon magára a sokgyermekes családok gondjából. Az, hogy 50 forinttal minden jövedelem emelkedni fog, egyrészt azért igazságos, mert mindenkinek közelebb kerül a jövedelme az általa előállított értékhez, másrészt pedig azért, mert éppen a kisebb jövedelmű, vagy többgyermekes családok esetében — akiknek egyelőre nemigen telik autóra stb. — az 50 forintok nemcsak kompenzálják, vagyis kiegyenlítik, hanem túlkompenzálják kissé az árak emelkedését.

Mindent összevetve, az látszik jó megoldásnak, hogy az árakat — ahol csak lehet — arányossá tegyük az értékkel, s a megszűnő vagy csökkenő dotációkból felszabadult összegeket a jövedelmek szociális szempontokat is figyelembe vevő növelésére használjuk föl. Ez már azért is hasznos, mert így mindenki számára — az üzemek, nagyvállalatok számára is — világossá válik, hogy mi mennyit ér. Az pedig már régen bebizonyosodott, hogy ha a saját zsebről van szó, mindenki, a vállalatok is inkább megbeszlik — jelen esetben például — az olajat, és általában a fűtőanyagokat, mint ha a sokkal távolibb közös kassza, az állami költségvetés viseli a terhek egy részét. Ily módon ugyanis rövid távon nemigen őrődik a pocskéolás vagy a fölöslegesen túlzott fogyasztás valódi hatása, mert annak az árát is — együtt a dotációval — folyamatosan fizetjük mi, valamennyien.

SZÁVAY ISTVÁN